

הלכות הנפה סימן תרעז

(ז) *לעצמו (ח) צריך להדליק בפתחו. (ט) יצא על-פי שאותו בית אינו מוקד אלא לשנה והוא אוכל על שלחן בעל-הבית, והוא הדין לכן (י) האוכל אצל אביו: הגה (יא) ויש אומרים, דכזמן הזה שמדליקים בפנים ממש נדליק (יב) *במקום שאוכל, וכן נהגו (תשובת רשב"א סימן תקמב): ב (יג) קטן שהגיע לחנוף צריך להדליק: ג יש אומרים שאף-על-פי שמדליקין עליו בתוך ביתו, אם הוא במקום שאין בו ישראלי, נדליק בכרכות. הגה (יד) כי חייב לראות הפרות (מדיני), וכן נוהגין. ואפילו אם הוא אצל יהודים נראה הנרות, באר היטב

שהוא הדין אם הבעל-הבית מקנה לו חלק בשמן קמתנה, שרי, מ"א:

משנה ברוכה

פתוחה והבעל-הבית הלא הדליק גר-הנפה, מכל מקום תלישין שקשקשעו שפה התאכסן אורח אחד (טו) יאמרו שלא הדליק גר-הנפה: (ז) לעצמו. משמע מזה דקשין פתח פתוח, אפילו הוא מתאכסן בתוך פני עצמו יכול להשתתף בפריטי עם בעל-הבית, או אם הוא נשוי יכול לסמך על ביתו. ויש פוסקים שסוברין דכל זה בזמן הגמרא שהיו מדליקין בפתחי הבתים ובחצרות, אבל האידנא שמדליקין בפנים בבית, כל ארזחים, הינו אפילו נשוי שקביתו מדליקין עליו בנדי, גם-כן צריך להדליק בעצמו בכל גונו, דמי יודע באכסניא אם יש לו אשה בבית שמדלקת עליו, ואחו למחשבה: וגם להשתתף בפריטי אינו מועיל, משום דכיון שהמנהג כהיום שקל אחד מדליק בבית בפני עצמו, אחו בני הבית להשירו, ומסיק המגן-אברהם שאין להתמיר דבריהם כי אם כשיש לו על-כף-פנים חדר בפני עצמו, אבל אם אין לו חדר בפני עצמו יכול לסמך אאנשי-ביתו שהדליקו עליו בביתו או אפריטי, ועין לעיל בסוף סעיף-קטן ג שכתבנו, דקשיש לו גר, נכון יותר להדליק בעצמו, ועין לעיל בסימן תרעו שהבאנו כמה פוסקים שסוברין דקשהוא כומף על אנשי-ביתו, אף שיוצא בזה ידי גר-הנפה, מכל מקום כשרואה את-רף גר-הנפה יש אומרים שצריך לכתוב 'עשה נסים', ועל-כך נכון יותר להדליק בעצמו אפילו גר אחד ולא לסמך על קלא וו'. ועין לקמה בסעיף ג מה שכתבנו בזה: (ח) צריך להדליק וכו'.

והוא הדין אם יודע שמדליקין עליו בביתו, אבל אם אין מדליקין עליו בביתו (ח) צריך לכתוב, דכיון שהוא מדליק בעצמו, בנדי אינו משתתף עמהם בפריטי וכל עליו מדיקא חיבת הלקה: (ט) אף-על-פי שאותו בית וכו'. טעמו, שפיר קשיש לו בית מוקד לשנה והעולם רואין אותו נכנס ויוצא בו, איבא חשדא אם אינו מדליק, שאין העולם יודעין שאוכל במקום אחר (טוור): (י) האוכל אצל אביו, ואפילו (יב) אוכל אצלו בקביעות, בין שהשעם משום חשד: (יא) ויש אומרים דבזמן הזה וכו', ועין באחרונים שכתבו דגם הדיעה ראשונה מודה בזמן הזה, דכיון שמדליקין בפנים ליכא חשדא מעוברים ושבים אלא מבני הבית, והם יודעים שמדליק במקום שאוכל (כו) או משתתף עם בעל-הבית שם: (יב) במקום שאוכל. דמקום אכילתו עקר¹⁴⁵, ודוקא לענין אכסניא הנזכר לעיל שאין ביתו אצלו, או לענין בן הסמוך על שלחן אביו. (כ) אבל מי ששוער אצל חברו באקראי ויש לו שם בית באותו העיר, צריך לילף לביתו להדליק שם גר-הנפה, ואם אינו רוצה לזון במקום ששוער צדף לאשהו שמדליק עליו בביתו, ומכל מקום מצוה בו יותר מבשולוחו, ועין באחד הלכה: ב (יג) קטן שהגיע לחנוף וכו'. לפי מה שפסק המחבר בסימן תרעא סעיף ב דאפילו המהדרין מן המהדרין אין מדליקין רק גר אחד לכל אנשי הבית ורק שמוסיפין והולכין בכל יום גר אחד יותר, על-כרחי מידי כאן שהקטן הזה יש לו בית בפני עצמו ועל-כך צריך להדליק ולכתוב, אבל לדין דנהגין שכל אחד צריך להדיר ולהדליק בפני עצמו, אם-כן גם הקטן הזה צריך בכל גונו להדליק בפני עצמו, והכי פסק הרמ"א לעיל בסוף סימן תרעו, אבל דעת השלטי-גבורים והמאירי דאפילו לדין אין צריך לחנף הקטן להדליק בפני עצמו¹⁴⁶, אם לא שיש לו בית בפני עצמו: ג (יד) כי חייב לראות¹⁴⁷, זה סותר (טז) לסימן תרעו סעיף ג, דסובר שם דכשמדליקין בביתו אין צריך לכתוב על הראיה, ודין הבאן הוא מן המדוכה, וישם סתם המחבר כשארי פוסקים שחולקין עליו, (כז) ולכן לדינא אין לנהג פן להדליק בכרכה, אלא-אם-פן שיאמר שאינו רוצה לצאת בהדלקת אשתו, וקמו שכתב רמ"א אחד זה.

שער הציון

(טו) הפנסה הגדולה והפרי חדש סוברין דלא יכתוב, והפגן-אברהם ועוד כמה אחרונים קהלין מהיה דחצר: (ח) הכרעת הגאון רבי פרוף פרינקל (וה ישם סעודה סופר בדפיס), והדין עמו: (יב) מן-אברהם: (יג) הינו לענין אכסניא, אבל לענין בן, אם הוא סומך על שלחן אביו בקביעות חייב הוא בכל גר איש וביתו¹⁴⁴ ואין צורך להשתתף, אם לא שרצה להיות משהדרין גר לכל אחד וכן מוכח מן מהרי"א בשם ארזחות-היים המוכח בבית-יוסף, וכן כתב המגן-אברהם ברש הסימן. וכן כתב הפרי-מנחם, ומדברי הפרי הדין מוכח דהוא סובר דצריך לאשתתף. אחר-כך מצאתי במאירי דהתוספות סבר פפרי חדש והוא חולק עליהם והיש שם סעודה סופר דמזכרין: (כ) מן-אברהם ושי"ו ושי"א: (כז) והמאמר מרדכי בלשם בדיק, דבדעת המחבר דשאני סתם שהוא במקום ישראלי ורואה הנרות, דכיון שסטור מעקר המנהג על-ידי שמדליקין עליו בביתו ואין צורך להדליק, וגם רואה נרות חברו ולא בעי לאדלוקי דיי לראותם, אין לו לכתוב על הראיה כיון שסטור מעקר המנהג דהינו התדלקה, דגם הכא שהוא במקום שאין שם ישראלי ואינו רואה הנרות, אף-על-פי שמדליקין עליו בתוך ביתו מכל מקום חייב הוא לראות הנרות, ומאחר שצריך להדליק כדי לראות הנרות מדליקין בכרכות כיון שהנרות נחשבות להדליק, ומפני שלא היה ברור לו להמחבר סבבא זו לפיכך כתבו בשם ישראומרים, עד כאן לשונו. הדינא בנדי אין לנהג פן, כמו שקתבתי בפנים: (כז) פרי הדין ולבושי-שער:

ג טור קטש קטוח
אבי
ד ארזחות היים
ה מהרי"א אביה
קטש ארזחות היים,
וכי סתם המדרי

באור הלכה

מידי אפילו אין הבית חלוק ממוכו אלא שהאורח יש לו בבית וזית אחת שהוא משתמש שם ובאותו וזית יש לו פתח לרחוב שהוא נכנס ויוצא דרך שם, ונדשינן לזשוא כשלא דליק בעצמו, או דמידי דוקא שנתפתח חלוק ממוכו ויש לו חדר מוקד שם, אז תלישין לחשדא, וכן משמע לקאונה לשון השלטי-גבורי מסוף דבריו וכן מלשון הנמכרים בכתב ד הלכה יא, וצריך ציון, אחר-כך מצאתי פנין זה בשבלי-הלקט סימן קפה שיש שני דעות בזה, והש לענין קצת: * לעצמו, עין משנה ברוכה, ודי שכתבין מקור דברי מרבה ארי להעמיק לשון המגן-אברהם וזה לשונו: והאידנא שפדליקין בפנים, אפילו ארזחים מדליקין (דיני מהרי"ו סימן לא ומהרי"ל סימן קהו), ודוקא שאוכל בתוך פני עצמו, עד כאן לשונו, והנה האליה רבה השיג עליו, דיש מוכח בהדיא דמתמירין בכל גונו, ומה שהפריי גורים רוצה לרחק עצמו ולחשוב, המצנן שם בפנים נראה שם שהאמת עם אליה כהן, והנה הרבה עלמתי על דברי הפגן-אברהם, אור ישראלי, אף ישנה בזה חס ושלום, ומצאתי אחר-כך בהגהת הווספות-שבת על ארזחותיים בסופו, עין שם, ויטובח ברוכדי שדעת הפגן-אברהם להורות שאפילו אין פתח פתוח לצדו ודף קשהוא אוכל בתוך פני עצמו, והנה קאמת דעת מהרי"ו והמהרי"ל להתמיד בכל גונו, אף דעת המגן-אברהם להורות כשישם קשואוכל בתוך פני עצמו על-כף-פנים, הלפי זה טיה דתוספות ודוקא הוא הכרעת עצמו, ויטובח בזה השגת האליה רבה: * במקום שאוכל, עין משנה ברוכה מה שכתבנו דמי ששוער אצל חברו באקראי ויש לו שם בית באותו העיר וכו', ודוקא באקראי זה, אבל אם חולף הוא וכל אנשי-ביתו לבית אביו או חתניו בקביעות על ח' ימי הנפה¹⁴⁶, דבר ברור הוא שצריך ששוער וישן שם כל ימי חגכה, אף שבימים אוכל אכילת עראי בביתו, שאינו מדליק אלא בבית שאוכל וישן שם כלילה, דכיון שאין שם אדם בבית למי דליק, וכל-שכן האידנא שהתקד לבני הבית, וכן שישנים בני הבית, שם

מילואים הלכות חנוכה סיומן תרעו תרעו

המשך מעמוד קודם

(הלכות שלמה חנוכה פ"ג ס"ז) שנטפלים הם אליו וירצאים ידי חובה על ידי ההשתתפות שלו עם בעל הבית.

11) וכפי שכתב לעיל (ס"ז רסג ס"ק ל) לגבי נר שבת, שצריך שיכוון המדליק להוציא את כולם בברכתו והם יתכוונו לצאת. ואם לא שמע האכסנאי את הברכה, ראה מה שכתבנו שם. וראה לעיל (ס"ז תרעה ס"ק ט) ומה שכתבנו שם.

[ביה"ל ד"ה עמו]

צריך ציין אם הי' בשתוף¹² וכו'. הפגיר משנה בפקד ד מהלכות חנוכה דצריך לטקליק¹³.

12) ולהשתתף עם שכנו שמדליק בפתח הבנוי, דעת הגר"ש אלישיב (פניני חנוכה ע"א-ע"ב) שאין השתתפות זו מועילה לכתחילה, ואף לפי השיטות הסוברות שמועילה שותפות של שני בעלי בתים הדרים בבית אחד, מפני שכאן אינו דר עם שכנו באותו בית, ורק אם אין מקום לשניהם להדליק בפתח הבנוי, יכול הוא להשתתף עמו ולסמוך על כך שבאופן זה יצא בדיעבד.

ושני אכסנאים הרצאים להשתתף בנר חנוכה, כתב הגר"ש אויערבך (הלכות שלמה חנוכה פ"ג ס"ז) שאינם יכולים להשתתף זה עם זה.

ואלמנה שהגיע אליה נבד לחנוכה ומדליק נר חנוכה משלה, הורה הגר"ש קרליץ (שלמי תודה חנוכה ס"ז ב אות ה), שאין היא יכולה להשתתף עמו, כיון שבעל הבית הוא העיקר בבית, ואינו יכול להיות נטפל לאכסנאי שהוא עראי בבית.

13) שם (ה"ד) מביאר ששני בני אדם שחלוקים בעינתם ואינם סמוכים על שולחן אחד, אינם יכולים להשתתף יחד ולהדליק רק נר אחד. ומשום כך, דעת הגר"ש אלישיב (מנשים באהל אות רס), שבות יצחק ח"ח פ"ז ס"ק ג ע"ג (ד' שאף לדעת המ"מ, מעיקר הדין בחורי ישיבה יכולים להשתתף יחד, מן שהם אוכלים יחד בחדר האוכל של הישיבה ואינם חלוקים בעינתם. מאידך, דעת הגר"מ פיינשטיין (שמענתא דמשה, שמענתא משה, בשם מועדי ישרון) שבחורים אינם יכולים להשתתף זה עם זה.

השתתפותו נעשה כאחד מכני הבית, ולכן נפטר בהדלקת בעל הבית. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק ח"ח פ"ז ס"ק א ו-ד), שצריך אדם להדליק נרות שלו, כמשמעות הר"ן בפסחים (ד' א מדפי הרי"ף) ועל כן אורח שסידרו לו נרות להדליק צריך לקנותם, שאם לא כן לא יצא. אך מ"מ אם בומן קניית הנרות קנה בעל הבית גם עבור האכסנאי, שוב אינו צריך לעשות כהם קנין.

ואם כמה אנשים משתתפים בנר אחד ואין בשמן שיעור שזה פרוטה לכל אחד מהמשתתפים, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם ס"ק ב אות ב) שאין בכך חיסרון, ודי בכך שמעשה הקנין נעשה בשווה פרוטה עבור כולם.

8) ולענין בחור שנטע וביקש מחבירו שידליק עבורו ולא השאיר שמן להדלקה, הורה הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"י ע"ב ח) שצריך חבירו להקנות לו את השמן על ידי אחר, ורק באופן זה יצא ידי חובה בהדלקה. ולגבי הקנאת הפתילות, כתב הכף החיים (ס"ק ב ו-ח) שהמשתתף צריך לקנות גם חלק בהן, כמבואר בשו"ת הרשב"א (ח"א ס"י תקמב). וכן הביא בשו"ת שבט הלוי (ח"א ס"ו ר"ה, הג"ל ס"ז תרעז) את דברי הרשב"א, ואף דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם ס"ק א אות ב) שלכתחילה יש להקפיד לקנות גם את הפתילות.

9) ואף שלענין חנינת שמן בנר כדי שידלק יותר מחצי שעה, כתב לעיל (ס"ז תרעב ס"ק ו) שאין בו שום מצוה, ולפי זה העיר הגר"ש אויערבך (הלכות שלמה חנוכה פ"ז דבר הלכה אות יג) איזו תועלת יש כאן בתוספת השמן עבור האכסנאי לאחר שיעור זה, מ"מ מביאר ב"י"ח כאן שהטעם שעל האכסנאי להוסיף שמן זה אינו עבור ההשתתפות בעצם קיום המצוה אלא רק כדי שלא יחשדו בו שלא השתתף, וכתב שמתעם זה די בתוספת מועטת מפני שבכך ניכר שהשתתף (שלמי תודה חנוכה ס"ז ב אות ד).

[משנ"ב ס"ק ז]

להשתתף עצמו¹⁴ וכו', לְשִׁמּוּץ הַכְּרֻכּוֹת מִבְּעַל־הַקִּיָּיִם.

10) ואם מתארח שם עם אשתו ובני ביתו, דעת הגר"ש אויערבך

הלכות חנוכה סיומן תרעו

המשך מעמוד 292

חדש המובא בביה"ל 'שמונה ימים' לאו דוקא הוא, והוא הדין יום אחד.

[משנ"ב ס"ק יג]

אין צריך לְחַנֵּף הַקִּטָּן לְהַדְלִיק בְּפָנָי עֲצָמוֹ¹⁷.

17) ואף לפי שיטת הרמ"א, כתב לעיל (ס"ז תרעה ס"ק יד) שנראה לו שאין להחמיר לקטן יותר מדאי, ודי שידליק ככל לילה רק נר אחד.

[משנ"ב ס"ק יז]

כי תָּזַב לְאֹתָם¹⁸.

18) מביאר, שאם אין מדליקים עליו בביתו, כגון שאינו נשוי, עליו להדליק בברכה אף שאין שום ישראל שיראה את נרותיו. אכן בשעה"צ לעיל (ס"ז תרעב ס"ק יז) מביאר שאף שכן סבר החמד משה הוזהבין כן מהשלטי גבורים בשם ריא"ז, מ"מ לדעת המג"א אין לברך על הדלקה כזו, וסיים שאין למחות במי שמברך.

ועל כן הנוסע מביתו לשבת וכדו', ימנח שליח שידליק עבורו בביתו. והוסיף (פניני חנוכה ע"א ק-קח) שמ"מ אם עקר מביתו למשך לכל הפחות ארבעה ימים רצופים מימי החנוכה, יכול להדליק במקומו באותם ימים. והורה (שם) לגבי בחורי ישיבה הנוסעים לביתם ליומיים או שלשה ימים ורוצים להדליק בביתם ולא למנות שליח שידליק עבורם בישיבה, שהעצה היא שראשי הישיבה יודיעו שהם מפקיעים את זכויותיהם של אותם בחורים לימים אלו, והרי הם כמי שאין להם בית [בישיבה]. ומעיקר הדין די אם הבחור עצמו היה מפקיד את זכותו בישיבה, אלא כדי שיהיה לזה יותר תוקף, עדיף שראשי הישיבה יעשה זאת. מאידך, דעת החו"רא (שלמי תודה חנוכה ס"ז כג ס"ק ב) שמי שנוסע מביתו לשבת בלבד מדליק בערב שבת בבית המארח מפני ששם קביעותו ליום זה, וכן דעת הגר"ש אויערבך (הלכות שלמה חנוכה פ"ד ס"ח ודבר הלכה אות לד) הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"י ע"ב יא) והגר"ן קרליץ (חוט שני חנוכה ע"א שי) שמה שכתב הפרי

הלבנות חנכה סימן תרעו תרעה

ביאורים ומוספים

27) שם כתב, שלכתחילה טוב להתנות שלא ייאסר השמן יותר משיעור ההדלקה.

ומי שהתנה על השמן שאם יכבה בתוך חצי שעה יהיה מותר להשתמש בו, כתב הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה מהדור"ק סי' מב אות ד והע' 3) שגראה מהמשני"ב שם שאין מועיל התנאי ואסור להשתמש בו, מפני שקיום המצוה תלוי בהעמדת הדקצאת שמן כרי שיעור ההדלקה, ובשמתנה שאינו מקצה את השמן כשיעור זה הרי הוא כמדליק בשמן פחות מכשיעור, וכן מבואר בשו"ת שאילת יעבי"ץ (ח"א סי' ד ד"ה ואמנם).

[משני"ב סי' ט]

וְשִׁכְּפוּ בְּכַף עֲצָמוֹ²⁸.

28) ואם נמצא במקום שאי אפשר לעשות מדורה ולשרוף את השמן, דעת הגר"ש אלישיב (פניני חנוכה עמ' קנות, תורת המועדים סי' יב) שאפשר לשפוך אותו במקום שבני אדם לא ידרס עליו [כגון בבית]. וכן דעת הגר"ח קניבסקי (פסקי שמועות חנוכה עמ' קלה, אור ישראל פכ"ז הע' 1082) שמתור לשפוך אותו לתוך מעטפה או קופסה ולורקו לאשפה, ומי"מ לכתחילה, דעת הגר"ש אלישיב (פניני חנוכה עמ' קמט) שראוי לשרוף אותם ועדיף הדבר מאשר לקברם, כשם שבנרות של בית המקדש שרפו את הנותר מהנרות, ובמנהגי קהילות ישראל בשריפת השמן הנותר, ראה מה שהביאו בספר נטעי גבריא (פני"ו סי' עמ' שמב) וכן בספר אור ישראל (דיני חנוכה עמ' רמו הע' 1081) שיש שנהגו לומר בעת שריפת השמן הנותר מזמור 'למנצח בגיטות', כמובא בסידור האר"י ז"ל, יש שנהגו לשרוף ברוב עם, כמו שכתוב במנהגי פרנקפורט (חדש כסלו אות ו), וכן מנהג טולין, ויש הנהגים לשרוף ביום זכר לשריפת הקדשים שאינה אלא ביום, וכן מנהג קארלין, ויש מניחים לשרוף עם החמץ בערב פסח, וכן מנהג בעלזא.

[משני"ב סי' כ]

שְׂאִין לְהוֹסִיף עָלֵינוּ²⁹ וכו', יש מי ש'אמר³⁰.

29) ואף שלענין הוספת עצים ביום טוב על גבי עצים שדינם כמקצה שנפלו לתנור ולהסיקם, מבואר בשו"ע לעיל (סי' תקו סי' ב) שמתור מפני שהותר לבטל איסור דרבנן שיש לו מתיירין כאשר אין הנינים ממנו עצמו מחמת ששרוף ומתכלה, כתב המשני"ב שם (סי' ח) שהטעם שלא הותר בן אף בענייננו הוא שכאן נדנה מאור האש של הנר בשעה שהיא בעין, מה שאין כן שם שההנאה מהדיסק התנור אינה אלא מההווס של העצים לאחר שנבנתה האש.

30) ואם עבר ועירבו בשמן אחר, כתב הכף החיים (סי' לא) שאם עשה כן בשוגג, מותר ליהנות ממנו, ואם במויד אסור הוא בהנאה למבטל ולמי שנתבטל עבורו, ולשאר כל אדם מותר, כדן מי שביטל איסור לכתחילה המבואר בשו"ע (י"ד סי' צט ס"ה).

סימן תרעה

נר של שבת קודם לנר של חנכה

[משני"ב סי' א]

וְאִם יָשָׁ לוֹ נֵר אֶתְד לְבִיתוֹ כְּגוֹי¹ וכו', וְשִׁאָר לְנֵרֵי חֲנֻכָּה².

1) ומי שבערב שבת חטכה אין לו כסף לקנות לא נר שבת ולא נר חנוכה, שהדין הוא שעבור נר חטכה חייב למכור בסותו [כמובא במשך במילואים עמוד 117

[משני"ב סי' טז]

וְדָלִיק בְּלֵא בְּכֶה¹⁰.

19) אמנם, לענין אשה שרוצה להדליק בעצמה ולא לצאת בהדלקת בעלה, כתב לעיל (סי' תרעה סי' ט) שרשאית לברך על הדלקתה.

[ביה"ל ד"ה ולהדליק]

נוסעים כמה שעות בלילה²⁰ וכו', דָּלִיק בְּלֵא בְּכֶה²¹ וכו', מְיֵי שְׂחִיב לְהַדְלִיק²² וכו', דַּעְתָּו דַּעְתָּ מְהִישִׁל וְהַפְּיֵי הַדְּשִׁב²³.

20) ולענין הדלקת נר חנוכה בספינה או במטוס, ראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל (סי' תרעה סי' ב ד"ה בלילה).

21) מבואר, שאף על פי שלדברי הרמ"א כאן מי שיצא ידי חובת הגבורה על ידי אשתו אינו צריך אלא לראות הנרות, מי"מ עדיף שידליק בעצמו משיראה את הנרות שהדליק חבירו, ואף אם לא יברך על נרות עצמו. וכן מבואר בשו"ת אגרות משה (אוי"ח ח"ה סי' מג אות א) ששייך לגבי הרואה הידור להדליק בעצמו ולא לצאת על ידי ראיית הנרות שהדליקו האחרים [וכן שלא לצאת בהדלקת אשתו], משום דין 'מהדורין', שידליק כל אחד ואחד נר.

22) ואף שאדם זה מדליק כמה שעות לאחר שכלתה רגל מן השוק, מ"מ מבואר במשני"ב לעיל (סי' תרעב סי' יא) שרשאי לברך על הדלקתו, על כל פנים אם יש בני בית וכדומה שיראו את הדלקתו [וראה שעה"צ שם (סי' יז), ומה שכתבנו במשני"ב לעיל (סי' יד)].

23) מבואר שלולא דעת המהרש"ל ופרי"ח היה עליו לכונן שלא לצאת בהדלקת אשתו ולהדליק בברכה כשחזר למקום לינתו מאוחר בלילה, ואף על פי שמאחר בכך את זמן ההדלקה, מי"מ עדיף שידליק בעצמו בברכה, משידליקו עבורו והוא לא יוכל לברך על ההדלקה, וראה מה שכתבנו במשני"ב לעיל (סי' תרעב סי' ב).

[משני"ב סי' יז]

לְמַצוֹת הַדְּלִיקָה בְּלֵילֵית שְׁאִתְרִיקָן²⁴.

24) ואף שמן שביום הקודם הודלק בו הנר המחויב [הראשון] ורוצה ביום זה להדליק בו נר של הידור [השני], דעת הגר"ע קרלין (פסקי שמועות חנוכה עמ' קלד) שמתור, כיון שמתמש בו למצות הדלקה ולא לדבר חול, וכן דעת הגר"ח קניבסקי (אור ישראל פכ"ז הע' 1078).

ולענין שימוש בשמן שנשאר לצורך מצוה אחרת, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' תרעב סי' ז).

[משני"ב סי' יח]

מִן הַשְּׂמֶן הַטָּרִיף²⁵ וכו', וְאֶסֶר לְקַנּוֹת הַקְּמָנָה²⁶ וכו', בְּסִימָן תְּרַעַב בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה שְׁעִיף קָטָן²⁷.

25) וכן הפתילות, כתבו החיי אדם (כלל קנד ס"א) הדקצות"ע (סי' קלט סי' ב) שצריך לעשות מדורה ולשרוף, כמבואר בטור [והשו"ע והמשני"ב השיטו זאת].

26) ואף שטעם האיסור ליהנות מנר חנוכה, מבואר בגמ' (שבת כב, א) שהוא משום ביוז מצוה ולא משום קדושה כיון שאין בנר קדושה, ואם כן לכאורה אין טעם שיאסר ליהנות ממנו לאחר חנוכה שעבר זמן המצוה ואין שייך החשש שיהיו המצוות בזויות עליו, כתב בשו"ת מנחת שלמה (מהדור"ת סי' נח אות ו) שמי"מ כשאסרו חכמים את ההנאה מהנרות הם עשו אותם כהקדש, וכפי שמבואר במסכת סופרים שאומרים 'הנרות הללו קדש הם', וטעם הדבר התבאר בבעל המאור ובר"ן (שבת ט, א מדפי הרי"ף, והובאו דבריהם לעיל סי' תרעג סי' ח) שסיון שמדליקים אותם זכר לנס שנעשה במדורה אסוחם חכמים בהנאה במדורה שבמקדש [וראה שו"ת בנין שלמה (ח"ב א"ח סי' טב-טג) ושו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' פב)].

הלכות חגכה ס'מן תרעו תרעה

קמז קאר הגולה

ו ה'א'ש' א'ק'ר ב
ד'ש'ת' ב'ש' ש'א'ל'ת'ת'
ד'ב' א'מ'י ו'ס'פ'ר'ר'כ'י
ל'ש'מ'
פ'ס'ק'ו'ת'א ר'ב'נ'י ו' ס'ר'
ד'ש'מ'
ס'ר'ו'פ'י'נ'פ'ר'ג'

(טו) אם רוצה להחמיר על עצמו *ילהדליק בפני עצמו, מדליק (א) ומכריז עליהם, (טז) וכן נהגין (תה) וסחרי'ל וחשובת סחרי'ל ס'מן קמז): ד [טז] (יז) והנותר ביום השמיני (יח) *מן השמן *הצריך *לשעור הדלקה, עושה לו מדרגה (ד) (יט) ושורפו בפני עצמו, שהרי הקצה למצותו. ואם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו, יש מי שאומר (כ) שאין להוסיף עליו פרי (כ) לבטלו:

תרעה גר של שבת קודם לגר של חגכה, וכו' סעיף א'חד:

א *מי שאין ידו משגת (א) לקנות גר (ב) חגכה וגר שבת, לקנה גר שבת (ב) מפני (ג) [ג] שלום

שערי תשובה

[א] ונקרה. עבה"ט. וכתב מחזיקי דתורה פ"ט ונראה שיש להוציא מיד כל הספקות טוב להשאיר בפניו כדון אכסניא וישמע הפכה מבעיה"ב, ע"ש: [ב] ה'ט'ר' מן השמן מ'י. ועין בספר שו"ת בית אפרים מ"ש קנה לתנאון בעמיה"ה שאלת שלום ז"ל על השאלות. וע"ש מ"ש ברב"ר ה'ר"ן והיה יתקבר בסביא שכתב ר'ג' דשל"מ, ע"ש: [ג] שלום. עבה"ט. וע"ש פ"ט ט"ל לישב דברי ט"מ סוף הלכות חגכה ונראה שכתב דמ"ש הנכפיש דלגיה מוכי כסות' הוא כ"ש ס"ד פוסות, דכ"ה כ"ש הוא דקא ר' פוסות נפ"ר פרכטי נפ"ר אכא, וכן הקשה הלח"מ ונראה, וכתב לישב דקא דצ"ק ר'ג' וצ"ק מקדוש היום אנפ"י שהוא צרות על (פ"ק) ברצת העולם מ"מ הוא רק בביתו מאיכ"כ י"ח שפדליק כחזון ואיך פרסום סג"ס לצבור יהיה כ"י מ"ר בוסות, ולכן שפיר פסק המביא ור'ד"ק שפדליק מבעני לא אמרן האי דקא דחגכה ולא נאקרו אלא בזמן שפדליקן כחזון. ע"ש: ובכח"כ אב שפסק ותיב לה וכתב בו בשם המביא, והמביא לא כ"כ אלא אהא דאקרין דגר שבת קודם שלום שלום ביתו, היכן דבזמן ההו' שפדליקון בפנים חגכה כ"י כ"י קמ"ש, אבל לא בא לגרע דעיסת ב"ח כלל בשביל הדלקה בפנים, ואיכתיב, שפסק סוכרי דלעון ר'ד"קן סקדיש ה"ס וכן להבטלה א"ר עשה דרין כן:

באר היטב

(ג) ומכריז. דברכה לבטלה ליכא, מין שאינו רוצה לצאת בשל אשתו חל היכא עליו, השוכת סחרי"ל. ויש חולקין, וספק ברכות להקל, ע"ז. ויש"ל פ"ב: מי שצא לביתו ומצא שהדליקו עליו צריך להדליק, וכתב המ"א: ודבריו אינם מפורשים לכן אין לברך, ע"ש ועין ט"ו: (ד) ושורפו. דאסור להניחו לשנה סבה דמישינו למקלה, טור: (ה) לבטלו. ע"פ ביה"ד דב"ד סימן צט ס"ק יד מ"ש. ועין בספר אליהו רבה פ"ה שהעלה להלכה דאף שכתב נפל לפחות מס' שאין לבטלו, ותשיג על פניה אחרונים כות': (ב) חגכה. ואם יש לו גר א' לביתו רג'י, חגכה הסותר לגיה, מ"א: (ג) שלום. שפ"ע ע"ש לישב פתשה, וכתב הכ"ח דאם אין לו פ"ח ב"ח

באר הלקה

דליקין ופר"ח, ע"ש: * ולהדליק בפני עצמו וכ"י. פ"ב התי"א דס"ס: לפי מה שקב"א לעיל דצ"ק זמן הדלקה הוא רק עד שתקלה וכל, וידוע שהתוספים לרד"מ נוספים פ"ה שעות בלילה²⁰, ולכן ראוי לכל ודאי שפ"ס להחיר לאשתו קדם נסיעתו שמתנה ותידה קנה להדליק חכ"ה בצאת הבוכים והוא וסמך עליהם, ומכל מקום כשנבוא לאושרי"א דליק בלא ברב"ה²¹, ויחזק לשמ"ע בתכנות פ"י שכתב להדליק²² והנה אפ"ן דפ"ח דבעת מהש"ל והפ"ר ט"ש²³, עד כאן לשוננו: * מן השמן וכ"י. ע"פ משנה ברורה דהנה כשנכבה באמצע השעור, ואם נכבה קנה כליל שביצי הוסיפו כליל שמיני חרבה שמן יותר מן השעור ודל"ק בשעור חצי שעה וכו'. נראה לכלי עלמא אסור להנות מנה, דבדאי יש קנה מן השמן של חוץ שבעה האסור, אם לא שידע שישמן שהוסיף על האהמול הנה ששים כנגד קצת הראשון: * הצריך וכ"י. ע"פ משנה ברורה מה שכתבנו דיש פוסקים שסוכרין וכ"י. אבל אם לקח צלוחית של שמן לגר חגכה ותשמש ממנו כדי צדקה, לכלי עלמא אין מותר בכלל מותר השמן שפ"ר חגכה ע"ד בשם באורות המים: * לשעור הדלקה. פ"ב המש"ל ברב"ר: צריך ע"פ אם גמן השמן לשעור הדלקת חצי שעה ודל"ק יותר מנצי שעה (כגון שהתחילה דגה והיא חשב שהתחילה בינוניה) אם מפר להסתפק ממנו, דאפשר מין דהוא אקצה מנצחה, א"ר דבטעות הני, נאסר. והקב"א בר"ר כמגן אברהם:

משנה ברורה

ועין לקמיה: (טו) אם רוצה להחמיר וכ"י. רוצה לומר, א"ר דמדינא פטור להדליק אם מדליקין עליו בביתו, מפל מקום אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו וישאי, וכלכ"ד ש"כ"ן כמש"ביתו קדם שעת הדלקה (כג) שאינו רוצה לצאת בשל אשתו, ומפילא לית כאן משום ברכה לבטלה, דיכ"ן שאינו רוצה לצאת בהדלקה חל חיוב הדלקה עליו: (טז) וכן נהגין. וכן סתמו (ג) הרבה אחרונים. ויש מן הפוסקים (כח) שסוכרין, אחרי דתקמינו ז"ל פ"ר והיה על"י הדלקת אשתו, לא כל פמינה לומר איני רוצה לצאת בשל אשתי, ודליק (כז) בלא ברב"ה, והנה, א"ר דבדאי אין למחות ביד הנהגין לברך אחרי דהרבה אחרונים מפי אחר ויצנה אמן ויכ"ן לצאת כה"ן ודליק גו"מ"ה, או יראה לשער להדליק גו"מ"ה ויכ"ר עליון זמן מה קדם שפדלקת אשתו בביתו, דהנה שהיא מדלקת אחר מעריב כמנהג העולם והוא גדליק קדם מצד"ב: ד [יז] והנותר ביום השמיני וכ"י. דכלילות הסוכרין (כט) אם נותר, יכול להשתמש בהן למצות הדלקה בלילות שאחריה²⁴, ואם נתערב בשמן אחר, דינו כדלקמה:

(יח) מן השמן הצריך²⁵ וכ"י. הנה, שלא נתן תחלה רק בשעור הדלקה ונכבה באמצע נותר, ולכן אסור, דהקצה למצותו ואסור להנות היכנה²⁶, אבל אם נתן הרבה פ"ר ונותר, מותר להשתמש בו ככתחלה, וכמו שכתב לעיל בס'מן תרע"ב סעיף ב'. ודע, דיש פוסקים שסוכרין דאם נתן השמן בסתם, הקצה כל השמן, אם לא דהתנה לכתחלה שלא נאסר אלא בשעור. וע"פ לעיל בס'מן תרע"ב כמש"נה ברורה סעיף קטן ז'²⁷): (יט) ושורפו בפני עצמו²⁸. דלהניחו לשנה הבאה לגר חגכה אסור, (כט) דמישינו להקלה, ונאסרו להניחו בכלי מאיס ונדאי לא יבוא לאכלו, גם כן אסור, דמישינו שפ"א יבוא לדל"ק ולהנות היכ"ו: (כ) שאין להוסיף עליו וכ"י. וע"פ ביה"ד דב"ד סימן צט סעיף ר' דיש מתידין (ל) בכל אסור דרבנן להוסיף עליו אם נתערב, ולכן פ"ב פ"א יש מי שאומר²⁹:

א (א) לקנות גר חגכה וכ"י. ואם יש לו גר אחר לביתו (ב) סג"י, א"ר על"ג"ב דט"ב (ג) וראי שיתנה שני נוח לשבת, כדלעיל בס'מן רסג, מכל מקום במקום שהסך די שיתנה גר אחר על השל"ס שאוכל להשאר לגר חגכה³⁰, (ג) ויתנו מן הסוכרין [אחרונים]: (ב) מנפני שלום ביתו³¹. יש אומרים, דבזמן שהיה (ד) שפדליקן בפנים חגכה לגר חגכה³², שהרי לא ישב בחשף, וא"ר על"פ ש"אסור להשתמש לאוה"ה, ה"י כשעת הספקה ראיא

שער הציון

(כג) כג"ד אברהם בשם מהר"ל וכו': (כד) לבוש ועלתי שפת וע"ז ופ"ר אברהם ואלה ר"ה: (כה) בית"וסף ופ"ר ש"ל, וספ"ר ח"ש סתם כמותם: (כו) שם: (כז) אליה רבה בשם ש"ת"ה: (כח) טור: (כט) שם: (ל) מגן אברהם. ולא השתקמי מה שכתב דאפשר דהוא בכלל דבר שיש לו ממתיק, דכמה אחרונים מפקפקין על דבריו כ"ה: (ב) מגן אברהם: (ג) מפר"מדי"ם: (ד) גם נ"ד שם. ושמעו, דע"פ סוכרין נזכר במ"א: (ז) כג"ד אברהם, והשתקו סחרי"א דס"ס:

